

PRAKTIJKGIDS (ECHT)SCHEIDING VOOR CONSUMENTEN 2016

REDACTIE, ORGANISATIE EN SAMENSTELLING
SCOTT MARTENS

(CO)AUTEURS
SCOTT MARTENS
MIEKE VAN DER LINDEN

GONNIE BAL-SCHIERMEIER
URSULA BECKER
GIJS FLAMELING
BERT HARDEMAN
JAN VAN DEN HOEK
HANS LIEFRINK
MAARTEN DE MOL VAN OTTERLOO
MAX RENS
GRIETJE VERMEER

Martens | **Scheidingsadvies**
Divorce advisory

Martens Management BV

BIJ VRAGEN EN/OF OPMERKINGEN OVER DE INHOUD VAN DIT BOEK KUNT U E-MAILLEN NAAR:
SCOTT@MSCHEIDINGSADVIES.NL.

INHOUD

VOORWOORD	16
DANKWOORD	17
INLEIDING	19
SCHRIJFWIJZE EN LEESACCENTEN	19
AFBAKENINGEN, TREFWOORDEN EN BEGRIPPEN	20
AFBAKENINGEN.....	20
HOOFDSTUK 1 ADVIEZEN VOORAF	23
§1.1 UW GEDACHTEN EN GEDRAG.....	23
§1.2 AANDACHTSPUNTEN.....	24
§1.3 VEELGEHOORDE SCHEIDINGSFABELS.....	26
§1.4 GROOTSTE VALKUILEN BIJ SCHEIDING.....	29
HOOFDSTUK 2 SCHEIDING ALGEMEEN.....	31
§2.1 CIJFERS.....	31
§2.2 ALGEHELE GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN	33
§2.3 HUWELIJKE VOORWAARDEN EN PARTNERSCHAPSVORWAARDEN.....	33
§2.3 AANSPRAKELIJKHEID, VERHAALSAANSPRAKELIJKHEID EN DRAAGPLICHT	36
§2.4 DEFINITIE (ECHT)SCHEIDING EN FEITELIJKE (ECHT)SCHEIDING	39
Definitie van echtscheiding.....	39
Definitie van scheiding	39
§2.5 BEËINDIGING HUWELIJK, GEREgistREERD PARTNERSCHAP EN SAMENWONING .	39
§2.6 ALGEMENE SCHEIDINGSREGEL IN HET BUITENLAND EN IN NEDERLAND	42
§2.7 BELANG VAN DESKUNDIGE SCHEIDINGSAFWIKKELING	43
HOOFDSTUK 3 SCHEIDINGPROCEDURE	45
§3.1 SCHEIDINGSPROCEDURE OP GEZAMENLIJK VERZOEK (OVERLEGSCHEIDING)	45
§3.2 SCHEIDINGSPROCEDURE OP EENZIJDIG VERZOEK.....	50
§3.3 RECHTBANK	52
Kinderverhoor.....	52
§3.4 GEMEENTE	53
Huwelijksakte.....	53
Geboorteakte.....	53
Beëindiging.....	53
Inschrijving van de scheiding	53
HOOFDSTUK 4 OVERLEGSCHEIDING	55
§4.1 MEDIATOR INSCHAKELEN.....	55
§4.2 MOMENT VAN MEDIATION	56
§4.3 EEN FINANCIËEL EN FISCAAL SCHEIDINGSADVISEUR INSCHAKELEN.....	57
§4.4 MOMENT VAN SCHEIDINGSADVISERING	58
§4.5 HYBRIDE ADVISERING	58
§4.6 KEUZE UIT MEDIATION OF FINANCIËLE OF FISCALE SCHEIDINGSADVISERING	59
§4.7 INSCHAKELING VAN EEN VERTROUWENSPERSOON.....	61
§4.8 OVERSTAP VAN OVERLEGSCHEIDING NAAR CONFLICTSCHEIDING	62

HOOFDSTUK 5 CONFLICTSCHEIDING	65
§5.1 DE PROCEDURE VAN CONFLICTSCHEIDING	65
Eigen advocaat inschakelen.....	65
§5.2 VOORLOPIGE VOORZIENINGEN	67
§5.3 GESUBSIDIEERDE RECHTSBIJSTAND.....	68
HOOFDSTUK 6 HULP BIJ ESCALATIE MET UW (EX-)PARTNER.....	71
§6.1 VECHTSCHIEDING	71
§6.2 AANLEIDING VOOR ESCALATIE	72
§6.3 DE (DE-)ESCALATIETRAP VAN F. GLASL.....	73
§6.4 ACUTE BESCHERMING ALS GEVOLG VAN EEN ESCALATIE.....	74
Politie	74
Justitie	74
§6.5 DE INTERVENTIEPIRAMIDE.....	75
§6.6 REDDINGSPLAN BIJ HUISELIJK GEWELD.....	80
HOOFDSTUK 7 KOSTEN	83
§7.1 ALGEMENE KOSTENINDICATIE	83
§7.2 KOSTEN	84
§7.3 KOSTEN BIJ OVERLEGSCHIEDING.....	85
Scheidingsadviseurs en uurtarief	85
Scheidingsadviseurs met een commercieel belang	85
Onafhankelijke scheidingsadviseurs	86
Tarief van een (financieel) scheidingsadviseur.....	86
Soorten mediators	87
Onafhankelijkheid mediator.....	87
Tarief van een mediator.....	87
§7.4 VOORSCHOTBETALING	88
§7.5 WEL OF NIET AFTREKBARE SCHEIDINGKOSTEN	88
HOOFDSTUK 8 SCHEIDINGSBRANCHE	91
§8.1 KEURMERKEN EN/OF (BELANGEN)VERENIGINGEN.....	91
§8.2 TIPS OM EEN GOEDE SCHEIDINGSPROFESSIONAL TE VINDEN.....	94
Succes van goede scheidingsbegeleiding.....	94
Controleer of nazorg verleend wordt	95
Persoonlijk profiel van de scheidingsprofessional.....	95
Schriftelijke vastlegging	97
HOOFDSTUK 9 VERMOGEN EN VERDEELWIJZE	99
§9.1 VERMOGENSREGIME BIJ (ALGEHELE) GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN	99
§9.2 NIET GEMEENSCHAPPELIJK VERMOGEN	101
§9.3 ERFENIS OF SCHENKING	102
§9.4 ZWART GELD	105
§9.5 TAXATIES	106
Vermogen objectief laten taxeren.....	106
Verschillende taxatiemogelijkheden.....	106

HOOFDSTUK 10 DAADWERKELIJK VERDELEN EN VERREKENEN	109
§10.1 RECHTSGELDIGHEID EN AFDWINGBAARHEID	109
Eerlijke verdeling: verdeling bij helfte	110
Bepaalde zaken zijn achteraf toch gemeenschappelijk vermogen	110
§10.2 SANCTIES BIJ BEWUST VERKEERDE VOORSPIEGELINGEN.....	111
Verzwijging	111
Aantoonbare benadeling	111
§10.3 VERZAMELSTAAT	112
Verzamelstaat	112
Verdeelstaat.....	112
Balans	112
§10.4 DEFINITIEVE VERDELING EN DE AFKOOPSON	118
§10.5 VERDELING VAN DE INVENTARIS	119
HOOFDSTUK 11 ALIMENTATIE	125
§11.1 DEFINITIE ALIMENTATIE	125
Tremenormen	126
Alimentatiesoftware.....	127
Betalingsverplichting kinderalimentatie	128
§11.2 VASTSTELLING VAN ALIMENTATIEHOOGTE	129
Behoeftigheid	129
Behoeftige	129
Draagkracht	130
§11.3 ALIMENTATIEBEREKENING	133
Jus-vergelijking	136
§11.4 LANDELIJK BUREAU INNING ONDERHOUDSBIJDRAGEN (LBIO)	137
§11.5 PROCEDEREN VOOR KINDERALIMENTATIE OF PARTNERALIMENTATIE.....	141
§11.6 TUSSENTIJDSE WIJZIGING ALIMENTATIE	141
Verlaging in onderling overleg	143
Juridische procedure bij wijziging	143
HOOFDSTUK 12 KINDERALIMENTATIE	145
§12.1 GRONDSLAG KINDERALIMENTATIE	145
§12.2 KINDERKOSTEN EN TREMANORMEN	145
§12.3 BEREKENING KINDERKOSTEN/KINDERALIMENTATIE.....	146
§12.4 ZORGKORTING	150
§12.5 INGANGSDATUM KINDERALIMENTATIE	151
§12.6 DUUR VAN DE KINDERALIMENTATIE	152
§12.7 INDEXATIE VAN KINDERALIMENTATIE	152
§12.8 KINDERALIMENTATIE HEEFT VOORRANG OP PARTNERALIMENTATIE	153
§12.9 AFDWINGING INNING KINDERALIMENTATIE.....	153
HOOFDSTUK 13 PARTNERALIMENTATIE	157
§13.1 HOOGTE VAN PARTNERALIMENTATIE	157
§13.2 DE BEREKENING VAN PARTNERALIMENTATIE.....	158
§13.3 FICTIEVE PARTNERALIMENTATIE.....	166

HOOFDSTUK 14 KOOPWONING, HYPOTHEEK EN HUURWONING	169
§14.1 WOONWENS EN VERBLIJFSAFSPRAKEN	169
§14.2 DE KOOPWONING MET HYPOTHEEKRENTAFTREK	169
Bandbreedte-eis 60-40 en overdrachtsbelasting	172
Fiscale consequenties koopwoning	173
Restschuldeigen woning	174
De eigenwoningreserve	175
Maximale aftrekbare woningschuld na scheiding	176
Nieuwe hypotheekregels	176
Hypotheekrenteaftrek na vertrek van een ex-partner na scheiding	179
§14.3 SCHEIDING EN HYPOTHEEKRENTAFTREK VOOR BEIDE EX-PARTNERS	179
§14.4 BELASTINGDRUK	188
§14.5 HUURWONING	188
HOOFDSTUK 15 WAARDERING VAN EN INKOMEN UIT DE ONDERNEMING	191
§15.1 BEDRIJFSTAXATIE: 'EEN ABSOLUTE MUST'	192
§15.2 OPENHEID EN EMOTIE VAN DE ONDERNEMER	195
§15.3 DE BEDRIJFSWAARDE BIJSTELLEN	196
§15.4 TAXATIEMETHODEN	198
De boekhoudkundige methode	199
De kasstroom-methode	199
§15.5 VERKOOP VAN DE ONDERNEMING	202
§15.6 ONDERNEMINGSCIJFERS NORMALISEREN	202
Niet altijd normaliseren	204
Een taxateur met branchespecialisatie	205
De meest praktische benadering	206
§15.7 INKOMEN VAN DE ONDERNEMER	206
Eenmanszaak	207
Bv of nv	207
HOOFDSTUK 16 VOORTZETTING VAN DE ONDERNEMING NA SCHEIDING	178
§16.1 JURIDISCHE BASIS VOOR DE VOORTZETTING VAN DE ONDERNEMING	209
§16.2 VERSCHIL TUSSEN AFKOOPSOM EN BEDRIJFSWAARDE ZELF	209
§16.3 STAPPEN OM EEN ONDERNEMING NA SCHEIDING VOORT TE KUNNEN ZETTEN	210
§16.4 OPTIES VOOR HET BETALEN VAN DE AFKOOPSOM	212
§16.5 EXTRA AANDACHTSPUNTEN DIE KUNNEN SPELEN BIJ EEN BV	215
HOOFDSTUK 17 SAMENWONERS	219
§17.1 DE JURIDISCHE STATUS VAN SAMENWONERS	219
§17.2 SAMENWONERS EN GEMEENSCHAPPELIJKE EIGENDOMMEN	220
§17.3 SAMENWONERS EN HET GEZAMENLIJKE KIND	221
Verplicht ouderschapsplan	221
Verplichte kinderbijdrage/kinderalimentatie	222
§17.4 HUISHOUDING SAMENWONERS LIJKT VAAK OP DIE VAN GEHUWDEN	222
§17.5 SCHEIDENDE SAMENWONER EN DE (VASTSTELLINGS-)OVEREENKOMST	224
§17.6 AFTREKBARE PARTNERALIMENTATIE SAMENWONERS	224

HOOFDSTUK 18 BELASTINGEN EN OVERHEIDSREGELINGEN	227
§18.1 BINNENLANDSE BELASTINGEN	227
§18.2 WERKZAAM IN HET BUITENLAND EN WOONACHTIG IN NEDERLAND	228
§18.3 WERKZAAM EN WOONACHTIG IN HET BUITENLAND	229
§18.4 FISCAAL PARTNERSCHAP	229
Scheiden en fiscaal partnerschap	230
§18.5 KINDERBIJSLAG EN KINDGEBONDEN BUDGET	231
Kinderbijslag	231
Kindgebonden budget	232
§18.6 HEFFINGSKORTINGEN	233
Inkomensafhankelijke combinatiekorting	233
§18.7 TOESLAGEN	235
Huurtoeslag	235
Zorgtoeslag	235
Kinderopvangtoeslag	236
Gemeentelijke regelingen	237
HOOFDSTUK 19 UW KIND	239
§19.1 VERTELMOMENT	239
§19.2 SCHEIDINGSMELDING AAN UW KIND	240
Toelichting op de scheidingsreden	241
§19.3 MOGELIJKE REACTIES VAN UW KIND	242
Hulp voor u en uw kind	244
Loyaliteitsconflict kind	245
§19.4 GEVOLGEN VAN SCHEIDING VOOR UW KIND OP LANGE TERMIJN	246
Omgang met uw kind gedurende de scheiding	246
HOOFDSTUK 20 ZORGREGELING	251
§20.1 CO-OUDERSCHAP	251
§20.2 UW KIND WOONT VOORAL BIJ ÉÉN OUDER	252
§20.3 BIRDNESTING	252
§20.4 ZORGREGELING IS MAATWERK	252
§20.5 DE ACHTERBAN	256
§20.6 OPA'S EN OMA'S	256
HOOFDSTUK 21 OUDERSCHAPSPLAN	259
§21.1 INHOUD VAN HET OUDERSCHAPSPLAN	260
Concrete onderwerpen ouderschapsplan	260
§21.2 UW KIND BETREKKEN BIJ HET OUDERSCHAPSPLAN	264
§21.3 WIJZIGEN OUDERSCHAPSPLAN	266
§21.4 PROBLEMEN MET UITVOERING VAN HET OUDERSCHAPSPLAN	266

HOOFDSTUK 22 NIEUW SAMENGESTELD GEZIN OFWEL STIEFGEZIN 269

§22.1 DEFINITIE STIEFGEZIN EN STIEFOUDER	269
Een nieuwe partner	270
Omstandigheden van stiefouders	271
§22.2 STIEFPLAN	271
Noodzaak van een stiefplan	272
Rol van de stiefplan-coach	273
Belanghebbenden bij een stiefplan	274
§22.3 STIEFOUDER EN OUDERSCHAPSPLAN	277
§22.4 ONZEKERHEDEN VAN UW KIND	277
§22.5 DE OPA'S EN OMA'S BIJ EEN STIEFGEZIN	279

HOOFDSTUK 23 OUDEDAGSVORZIENINGEN281

§23.1 EERSTE PIJLER: ALGEMENE OUDERDOMSWET (AOW)	282
§23.2 TWEDE PIJLER: WERKNEMERSPENSOEN OF AANVULLEND PENSOEN	283
§23.3 DERDE PIJLER: OVERIGE VOORZIENINGEN	298
Lijfrenteverzekeringen of lijfrenterekening	298
Kapitaalverzekeringen	299
Sparloon-, premiespar- en levensloopregelingen	299
Risicoverzekeringen	299

HOOFDSTUK 24 SCHEIDINGSCONVENANT EN OVERLEGSCHIEDING ..301

§24.1 SCHEIDINGSCONVENANT NIET VERPLICHT, MAAR EEN 'ABSOLUTE MUST'	301
Online-scheiden	303
§24.2 JURIDISCHE POSITIE VAN SCHULDEISER(S)	305
§24.3 SCHULDPOSITIE TUSSEN EX-PARTNERS ONDERLING	306
§24.4 NIETIGHEID EN VERNIETIGBAARHEID	306
§24.5 HAVILTEX-ARREST	308
§24.6 INHOUD VAN EEN SCHEIDINGSCONVENANT	310

HOOFDSTUK 25 DEFINITIEVE SCHEIDING313

§25.1 BESCHIKKING VAN DE RECHTBANK	313
§25.2 INSCHRIJVING VAN UW SCHEIDING BIJ DE BURGERLIJKE STAND	313

HOOFDSTUK 26 NAZORG EN OVERIGE ZAKEN315

§26.1 ADMINISTRATIEVE NAZORG	315
§26.2 HULP	317
§26.3 NIEUWE PARTNER	317
§26.4 PRAKTISCHE ZAKEN NA UW SCHEIDING	318
§26.5 ADMINISTRATIEVE EN ALGEMENE ZAKEN	318
§26.6 FINANCIËN	323

HOOFDSTUK 27 KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURES.....325

§27.1 DESKUNDIGHEID VAN ADVISEUR, ADVOCaat OF MEDIATOR	325
§27.2 KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE ADVISEUR OF MEDIATOR	325
§27.3 KLACHTEN- EN GESCHILLENPROCEDURE ADVOCaat	326
§27.4 EVENTUEEL INDIENEN VAN EEN SCHADECLAIM	326

HOOFDSTUK 28 OVERIGE ZAKEN	329
§28.1 EXTRA ACTUELE INFORMATIE OVER SCHEIDING	329
§28.2 BELANGRIJKE INSTANTIES	329
§28.3 LOPENDE WETSVORSTELLEN	334
§28.4 BRONNEN EN AANBEVOLEN LITERATUUR	337
§28.5 DE COAUTEURS	339
TREFWOORDENREGISTER	346
PERSOONLIJKE NOTITIES	349

Naast de updates is deze uitgave verrijkt met:

- aansprakelijkheid, verhaalsaansprakelijkheid en draagplicht tijdens en na een relatie.
- hoe een escalatie kan ontstaan en kan uitlopen op een vechtscheiding.
- hoe een escalatie van de situatie voorkomen kan worden met de zogenoemde (de-)escalatietrapp.
- een toelichting op maatschappelijk werk en de ondersteunende vrijwillige en overheidsinstanties.
- een uitgeschreven reddingsplan bij huiselijk geweld.
- een toelichting op hoe u door het LBIO alimentatie(s) kunt laten incasseren.
- een toelichting op de vraag of er sprake kan zijn van een inspanningsverplichting bij partneralimentatie.
- scheiding en een beroep kunnen doen op de Nationale Hypotheek Garantie (NHG).
- het (kunnen) voortzetten van de onderneming na scheiding.
- een toelichting op de alleenstaande ouderkop op het kindgebonden budget.
- extra tips bij het uitvoeren van (administratieve) nazorg.

Dankwoord

Mijn dank gaat in het bijzonder uit naar alle coauteurs en scheidingsdocent en -adviseur Jasper Horsthuis van 'De ScheidingsDeskundige'. Zonder hun bijdrage was dit boek, dat bewust op een breed lezerspubliek gericht is, niet tot stand gekomen.

Daarnaast wil ik de volgende personen bedanken:

- Sieds Diesman, directeur bij Drukkerij 'Print People'.
- Dirk van Delft, designer bij 'De Suggestie Reclamestudio'.
- Aukje Schappin, redacteur bij 'Studio Helderder'.
- Tim van Swieten, uitvoerend redacteur.
- Alle cliënten en andere personen die dit boek in de fase van doorontwikkeling hebben beoordeeld als consument-lezer.

Scott Martens

Martens Scheidingsadvies, ExpatDivorces.NL en BudgetScheiding.NL

Zuilichem, mei 2016

INLEIDING

Met dit boek geven wij inzicht in:

- hoe een scheiding werkt;
- wat relevant is om direct te weten;
- wat u te wachten staat, kort na de scheiding en de periode daarna.

Maar vooral: wat u moet doen om de scheiding zo vlot, eerlijk en zorgvuldig mogelijk te laten verlopen. Waarom wij voorstander zijn van een zo kort en goed mogelijk uitgevoerde scheiding, zal u na het lezen van de verschillende onderwerpen duidelijk worden.

Schrijfwijze en leesaccenten

Bij het schrijven van dit boek is veel gedaan om een scheiding zo simpel en duidelijk mogelijk aan u uit te leggen. Tijdens het schrijven van dit boek is expliciet de keuze gemaakt om minder theoretisch en analytisch in te gaan op de scheidingsaspecten en worden zo min mogelijk voetnoten gebruikt. Juist de meest voorkomende, herkenbare en praktische situaties zijn geschetst, zodat u weet op welke onderdelen de nadruk ligt bij het betreffende onderwerp of hoofdstuk.

Om de informatie effectief over te brengen zijn praktische tips, veelgemaakte fouten, aandachtspunten en voorbeelden in een gekleurd kader geplaatst voorzien van een bijbehorend symbool.

De volgende symbolen worden gebruikt:

TIP(S)

VEELGEMAAKTE FOUT(EN)

AANDACHTSPUNT(EN)

VOORBEELD

§1.4 Grootste valkuilen bij scheiding

Bij eerste ervaringen horen valkuilen. Een valkuil is iets waar u, meteen of op een later moment, onprettig mee geconfronteerd wordt. De kans dat u in één of zelfs meerdere valkuilen valt, is aanzienlijk groter als u te maken krijgt met een (ingrijpende) scheiding.

De volgende valkuilen komen bij scheiding het meeste voor:

- U laat zich overmannen door emoties van uzelf of van uw ex-partner.
- U laat zich (grotendeels) leiden door ratio.
- U wilt op eigen initiatief of juist samen te snel gaan scheiden.
- U zet geen vaart achter de scheidingsafwikkeling.
- U schakelt niet of veel te laat de juiste scheidingsprofessional in.
- U wilt op eigen initiatief of samen zo goedkoop mogelijk gaan scheiden.
- U behartigt nagenoeg alleen de belangen van uw kind.
- Het opstellen van het ouderschapsplan beschouwt u als een routinematig in te vullen document.
- U streeft naar een omgangsregeling waarbij u of uw ex-partner uw kind of het huisdier bijna fulltime moet verzorgen, terwijl dit in de praktijk bijna niet te combineren is met het werk of de vrije tijd.
- U stelt alle betrokkenen personen en instanties bij een scheiding niet of te laat op de hoogte.
- U deelt uw dagen en/of die van uw kind heel anders in dan tijdens de relatie.
- Tijdens het traject praat u minder met elkaar en uw eventuele kind.
- Al voor de scheiding sorteert u voor op het nemen van beslissingen, terwijl u de effecten nog niet kent.
- Het laten opstellen van alle scheidingsberekeningen en scheidingsdocumenten beschouwt u als een noodzakelijk kwaad of een bureaucratische overlast, waar u zich zo gemakkelijk mogelijk van af moet maken.

§2.3 Aansprakelijkheid, verhaalsaansprakelijkheid en draagplicht

Tijdens en ook zeker na een scheiding spelen rechten en plichten bij een schuld een belangrijke rol. Bij het maken van grote schulden, zoals een hypotheekschuld, is het snel duidelijk wie de schuld is aangegaan en wie aansprakelijk is bij scheiding. Maar bij het aangaan van kleinere schulden twijfelt men al snel over wie verantwoordelijk is voor wat. Men hanteert dan drie definities, namelijk: aansprakelijkheid, verhaalsaansprakelijkheid en draagplicht.

Aansprakelijkheid met betrekking tot de gemeenschap

Bij een huwelijk of partnerschap dat gesloten is in algehele gemeenschap van goederen, is de andere partner altijd mede hoofdelijk en privé aansprakelijk voor zover het schulden betreft die 'de gewone huishouding aangaan'².

Een vrouw heeft, tijdens haar huwelijk in gemeenschap van goederen, een dure koelkast gekocht tegen koop op afbetaling. Haar man was het nooit eens met deze beslissing, maar heeft hier nooit actie op ondernomen. Tijdens de scheiding is de man van mening dat alleen zijn vrouw aansprakelijk is voor de ontstane schuld en weigert na de scheiding aan de afbetaling van de koelkast mee te betalen.

Helaas trekt de man aan het kortste eind. Ondanks dat de koelkast erg duur is, wordt de uitgave aangemerkt als een schuld voor 'gewone huishouding'. Ook de man is dus aansprakelijk voor de restschuld. Het maakt in dit geval niet uit of hij of zijn vrouw de koelkast heeft gekocht, omdat de schuld 'in de huwelijksgemeenschap' valt.

Schulden voor een gewone huishouding zijn gemeenschappelijk

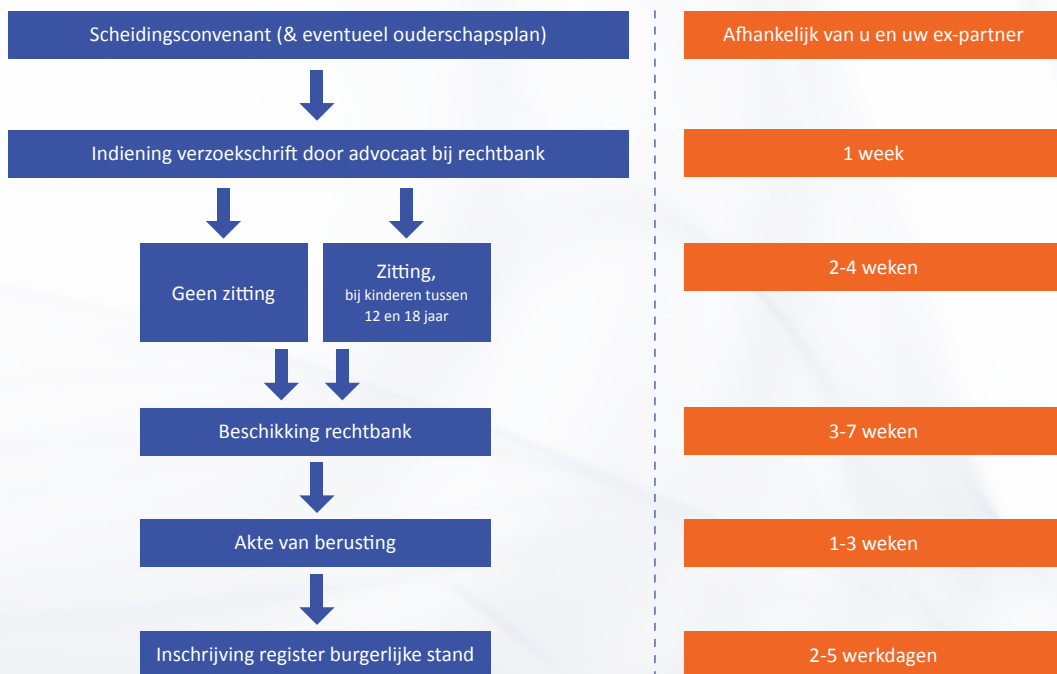
Als het gaat om overeenkomsten die buiten de schulden voor 'de gewone huishouding' vallen, dan wordt bij het aangaan van schulden van partners nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen aansprakelijkheid, verhaalsaansprakelijkheid en draagplicht.

Aansprakelijkheid

Als iemand geld leent, ontstaat er een schuld bij een schuldeiser. De lener is dan schuldenaar en is aansprakelijk voor de schuld. Ook kan er een aansprakelijkheid ontstaan als de wetgever dit heeft bepaald. Denk bijvoorbeeld aan aansprakelijkheid bij een verkeersongeluk.

² Zie artikel 85, Boek 1, Burgerlijk Wetboek.

Het processchema van de overlegscheiding bij gehuwden (gemeenschappelijk scheidingsverzoek)

Controleer in de periode dat de scheiding wordt ingeschreven:

- Of er bij de burgerlijke stand bepaalde data zijn die vermeden moeten worden als scheidingsdatum. Bijvoorbeeld de datum van overlijden van opa of de verjaardag van één van de partners of uw kind.
- Of uw ex-partner dan in de gelegenheid is om de scheiding ook met u af te wikkelen. Een lange vakantie kan de planning van een overdracht van de woning bij de notaris behoorlijk in de weg liggen.

Vermijd het definitieve scheidingsmoment tijdens drukke of emotionele periodes

§4.8 Overstap van overlegscheiding naar conflictscheiding

Tijdens het proces van een overlegscheiding wijzigen de verhoudingen tussen ex-partners soms. Met name gedurende besprekingen over financiële aspecten en/of de zorgregeling voor het kind, kunnen ex-partners de neiging krijgen om 'te verharden' in hun standpunten. Dit kan bijvoorbeeld ontstaan door een gevoel van onzekerheid, slechte onderlinge verhoudingen, gebrek aan vertrouwen, kennisachterstand of juist voorsprong van één van beide partners, elkaar zaken misgunnen of specifiek het uitoefenen van macht. Bij een overlegscheiding zijn de scheidende cliënten in eerste instantie zélf verantwoordelijk om dergelijke ontwikkelingen te voorkomen.

De scheidingsprofessional is verantwoordelijk voor het signaleren en bespreekbaar maken van onder andere de 'verharding' en het niet nakomen van afspraken tussen ex-partners. Als dit niet op tijd wordt gemanaged door de professional, kan achterdocht, wantrouwen en zelfs respectloosheid ontstaan tussen alle drie partijen. Tussen ex-partners mondt dit soms uit, buiten het zicht van de scheidingsprofessional om, in manipulatie, intimidatie of zelfs fysiek geweld. In extreme gevallen worden dergelijke gedragingen zelfs vertoond in het bijzijn van de professional of van een kind.

De kans op een succesvolle en vooral evenwichtige overlegscheiding is op dat moment erg klein. Soms helpt het om de besprekingen 'tijdelijk op te schorten en het stof te laten neerdalen'. Als opschorting niet helpt, moet u zich afvragen of u en uw ex-partner wel bereid zijn om over ieders 'eigen gelijk' en de rancune heen te stappen. Een reden om definitief met de besprekingen te stoppen kan ook zijn dat uw scheidingsprofessional onvoldoende gezag heeft of u beiden onvoldoende begeleiding geeft. Soms is het een combinatie van beide ontwikkelingen.

Durf in een dergelijke fase uw mening en de gang van zaken bespreekbaar te maken bij uw professional en uw ex-partner. U kunt in dat geval beter 'stoppen' met het overlegproces dan het blijven voeren van moeizame besprekingen en het nemen van beslissingen waar u zelf niet helemaal achter staat. De kans is namelijk groot dat het draagvlak bij een besluit bij u of uw ex-partner beperkt en/of van tijdelijke aard is.

De praktijk leert dat, als het vertrouwen tussen ex-partners eenmaal is geschaad, dit vertrouwen op korte termijn niet snel meer hersteld wordt. In dat geval is het dan beter om een eigen advocaat in te schakelen die alleen uw belangen behartigt. Ook bij een scheiding geldt: "Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald".

Wees niet bang om een overlegscheiding op te schorten of alsnog stop te zetten

HOOFDSTUK 7 KOSTEN

Een scheiding gaat altijd gepaard met het maken van kosten. Kosten die u bij het aangaan van de relatie liever niet had willen maken en waarvoor u samen hoogstwaarschijnlijk geen voorziening getroffen heeft. In dit hoofdstuk leggen we aan u uit welke kosten u tegemoet kan zien en welke partijen welke kosten in rekening brengen.

In dit hoofdstuk geven wij u inzicht in:

- De kosten bij een overlegscheiding en een conflictscheiding.
- Welke soorten scheidingsadviseurs er zijn en wat zij per uur kosten.
- Welke soorten mediators er zijn en wat zij per uur kosten.
- Welke scheidingskosten aftrekbaar zijn voor de belasting.

§7.1 Algemene kostenindicatie

U dient er rekening mee te houden dat veel personen en instanties betrokken kunnen zijn bij (de gevolgen van) uw scheiding. Denk daarbij aan een scheidingsprofessional, de rechtbank, een notaris, een makelaar, intermediair, uw eigen onderneming en/of uw accountant.

De kosten van een scheiding lopen behoorlijk uiteen. Een goede scheidingsadviseur kijkt op zijn minst naar de rechtvaardige en de eventuele contractuele verdeling van zaken, de fiscale consequenties en de waarde van alle (on)roerende zaken.

Soms wordt op internet gesproken over volledige begeleiding bij scheiding voor maar € 450,- of € 675,- per persoon of zelfs per koppel. Dat is soms inclusief de kosten voor indiening van de scheiding bij de rechtbank. Als u weet dat de advocaat- en rechtbankkosten tussen de € 600,- en € 850,- bedragen, blijft er weinig financiële ruimte over voor goede adviezen. Wees u zich bewust van het feit dat de begeleiding tijdens de scheiding beperkt zal zijn en wellicht erger: van slechte kwaliteit.

Vaak ontbreekt een goed onderzoek naar een passende juridische, fiscale en/of financiële verdeling of verrekening of worden onvolledige of onjuiste alimentatieberekeningen gedaan. Soms worden lege of juist vooraf ingevulde documenten toegestuurd. Dan wordt aan cliënten gevraagd om zelf met een verdeling te komen en/of cruciale beslissingen te nemen met een zeer beperkte uitleg. Vervolgens kan dit resulteren in een slecht scheidingsconvenant en/of ouderschapsplan, met alle gevolgen van dien.

Goedkoop is meestal duurkoop!
Dat geldt ook voor scheidingsaanbiedingen

Mediatorsfederatie Nederland (MfN)

Als u er zeker van wilt zijn dat uw mediator aan de nodige kwaliteitseisen voldoet, kunt u nagaan of de mediator als MfN-registermediator is geregistreerd bij de MfN. De MfN stond tot 1 januari 2014 bekend als het NMI (Nederlands Mediation Instituut). In het register staat ook aangegeven of de mediator is geaccrediteerd voor familiemediation.

Dat een mediator een accreditatie heeft voor familiemediation wil nog niet zeggen dat deze mediator ook een toevoeging (subsidie voor rechtsbijstand) voor u kan aanvragen. Dat kan alleen als de mediator ook ingeschreven staat bij de Raad voor Rechtsbijstand. Het MfN-register wordt gehouden door de Stichting Kwaliteit Mediators te Rotterdam (SKM). De SKM kent een klachtenregeling en tuchtrecht.

Kring van Scheidingspecialisten (KvSs)

De KvSs heeft als doel actief bij te dragen aan een goed en modern scheidingsklimaat in Nederland voor mensen die scheiden en gescheiden zijn. Dit doet zij door het signaleren en bespreekbaar maken van verbeterpunten en het aandragen van oplossingsrichtingen naar (overheids)instanties en binnen de kring zelf. De leden zijn afkomstig uit verschillende vakdisciplines die direct of indirect te maken hebben met de (echt)scheidingsbranche. Denk aan scheidingsadviseurs, mediators, maatschappelijk werkers, accountants, advocaten enzovoort.

Vereniging van Mediators en Scheidingsbemiddelaars in het Notariaat (VMSN)

Een lid van de VMSN is als notaris of kandidaat-notaris werkzaam en opgeleid om op een onpartijdige manier te bemiddelen in conflicten. VMSN-leden hebben zich gespecialiseerd in het behandelen van beëindiging van relaties.

Stichting Register Financieel Echtscheidingsadviseur (RFEA)

Dit register heeft adviseurs die het examen RFEA hebben behaald en ingeschreven staan in het register van de stichting. Na het behalen van dit 'registerexamen' voldoet men aan de eisen om zich meteen in te schrijven in het RFEA-register en mag men de titel RFEA achter de achternaam voeren. Een meerderheid van de adviseurs die het RFEA-diploma behaald hebben, kiest er echter voor om niet in het register van de RFEA te staan. Zij hanteren veelal dezelfde gedragsregels en doen in de meeste gevallen eveneens aan permanente educatie.

Voorbeeld 3:

De man en de vrouw betalen na de scheiding allebei 50% van de hypotheekrente. De koopwoning is van beide ex-partners, ieder is voor 50% eigenaar.

- De man is net vertrokken uit de woning.
- De man en vrouw betalen ieder 50% van de hypotheekrente.
- De vrouw woont nog steeds in de woning.
- Het eigenwoningforfait bedraagt op jaarbasis € 3.000,-.
- De hypotheekrente bedraagt op jaarbasis € 15.000,-.

De opgave aan de fiscus is als volgt:

	man	vrouw
Stap 1: Eigenwoningforfait	€ 1.500,- +	€ 1.500,- +
Stap 2: Aftrekbare rente	€ 7.500,- -/-	€ 7.500,- -/-
Totaal	€ 6.000,- -/-	€ 6.000,- -/-

Stap 3: Extra aftrek of bijtelling eigenwoningforfait (als verstrekte of ontvangen fictieve partneralimentatie)	€ 1.500,- -/-	€ 1.500,- +
Stap 4: Extra aftrek of bijtelling betaalde hypotheekrente (als verstrekte of ontvangen fictieve partneralimentatie)	n.v.t. _____	n.v.t. _____

Totaalaangifte 'aftrek van' of 'bijtelling op' het inkomen wordt:

€ 7.500,- (aftrek)	€ 4.500,- (aftrek)
-----------------------	-----------------------

Toelichting:

Stap 1: De man en de vrouw moeten beiden de helft van het eigenwoningforfait als bijtelling aan de belasting opgeven omdat zij beiden voor 50% eigenaar zijn van de woning.

Stap 2: Voor hen beiden is 50% van de hypotheekrente aftrekbaar. De man kan gedurende maximaal twee jaar de hypotheekrente aftrekken.

Stap 3: Omdat de man niet in de woning verblijft maar de vrouw wel, wordt de helft van het eigenwoningforfait doorgeschoven naar de vrouw. Dit bedrag mag de man als extra aftrek opvoeren als verstrekte fictieve partneralimentatie en is bij de vrouw belastbaar als ontvangen fictieve partneralimentatie.

Stap 4: Omdat de man en de vrouw ieder hun eigen hypotheekrenteaftrek betalen, is er geen sprake van verstrekte fictieve partneralimentatie aan de vrouw. Zij betaalt immers haar eigen deel.

Scheiding en beroep doen op NHG

Per 1 januari 2014 zijn de regels voor hypotheek met Nationale Hypotheek Garantie (NHG) gewijzigd. Wanneer u uw relatie beëindigt en u heeft uw hypotheek afgesloten onder NHG gelden deze nieuwe regels ook voor u.

Met betrekking tot uw scheiding is de meest in het oog springende wijziging de invoering van de zogenoemde 'beheercriteria'. Deze beheercriteria worden gevoerd naast de al bestaande 'acceptatiecriteria'.

De beheercriteria zijn ruimer gesteld dan de acceptatiecriteria. Zo wordt er gerekend met werkelijke lasten, wordt er makkelijker omgegaan met verschillende inkomenssituaties, zoals bij een zelfstandig ondernemer of in geval van tijdelijke contracten, en kan er verlangd worden dat zekerheden (bijvoorbeeld KEW of SEW) worden vrijgegeven.

In de praktijk betekent dit dat er volgens deze ruimere 'beheercriteria' sneller sprake is van een woonlast die voor u of uw ex-partner als financieel verantwoord wordt beschouwd. Enerzijds heeft dit tot gevolg dat u of uw ex-partner eerder in de woning kan blijven wonen, anderzijds kan dit betekenen dat u minder snel in aanmerking komt voor kwijtschelding van een eventuele restschuld na verkoop van de woning.

Hierna volgt een beknopte beschrijving van de stappen die worden gezet als u gaat scheiden en u een hypotheek heeft met NHG. Na de beschrijving treft u op de volgende pagina's een schematisch overzicht aan.

1. U en/of uw ex-partner geven bij de geldverstrekker of de hypotheekadviseur aan dat u gaat scheiden. Vervolgens zult u worden gewezen op de zogenoemde Inkomens- en Vermogenstoets (IV-toets). Deze IV-toets bepaalt of de hypothecaire maandlast voor één van u beiden na scheiding betaalbaar is. Hierbij wordt onder andere gebruikgemaakt van de hiervoor al genoemde beheercriteria.
2. De IV-toets kan worden uitgevoerd door de geldverstrekker of uw hypotheekadviseur. U beiden wordt van de uitslag op de hoogte gesteld.

HOOFDSTUK 20 ZORGREGELING

Naast het feit dat uw kind centraal staat, is de zorgregeling voor uw kind van essentieel belang. Deze zorgregeling stelt u bij een overlegscheiding samen op met uw ex-partner. Als u te maken heeft met een conflictscheiding, dient u samen met de advocaat een verzoek in waaruit blijkt hoe u de zorgregeling gerealiseerd wilt zien.

In dit hoofdstuk gaan we nader in op:

- Wat het begrip co-ouderschap inhoudt.
- Welke aspecten een voorname rol spelen bij de zorgregeling.
- Hoe u de wisseldagen van uw kind kunt vergemakkelijken.
- Hoe u de zorgregeling goed kunt laten verlopen.

U kunt de zorg voor uw kind op verschillende manieren verdelen. Of uw kind woont bij één ouder (daar is zijn hoofdverblijf) terwijl het op bepaalde dagen bij de andere ouder is. Of u heeft co-ouderschap: u zorgt om de beurt voor uw kind.

Welke regeling u ook kiest, belangrijk is dat beide ouders zorg- en opvoedingstaken vervullen. In de wet staat dat ouders hun best moeten doen voor een goede band van hun kind met de andere ouder. Dit geldt ook als deze laatste geen gezag heeft. Uit onderzoek blijkt²⁷ dat een kind het bij co-ouderschap over het algemeen niet beter of slechter doet dan een kind dat vooral bij één ouder woont na de scheiding.

§20.1 Co-ouderschap

Er is geen wettelijke omschrijving voor het begrip co-ouderschap. Over het algemeen betekent co-ouderschap dat de ouders de zorg voor het kind zo gelijk mogelijk verdelen. Voor deze regeling is het van essentieel belang dat u als ouders goed met elkaar kunt communiceren. Het kind woont om de beurt bij zijn moeder en zijn vader. Bijvoorbeeld drie dagen bij de ene en vier dagen bij de andere ouder. Of het wisselt per week, twee weken of zelfs per maand. Het wonen in twee huizen kan fysiek en mentaal (te) veel vragen van het aanpassingsvermogen van een kind. Ouders kunnen helpen door voor extra aandacht, regelmaat en vooral rust te zorgen.

²⁷ Dineke van Klinken: "Co-ouderschap: redding of ramp"; 21 december 2006.

HOOFDSTUK 23 OUDEDAGSVORZIENINGEN

De term 'oudedagsvoorziening' is een heel breed begrip en zorgt bij de scheidingsbesprekingen voor nogal wat vragen. In dit hoofdstuk leggen wij de verschillende soorten oudedagsvoorzieningen aan u uit en hoe u hiermee tijdens uw scheiding kunt omgaan.

Vervolgens leggen wij aan u uit:

- Hoe het 3-pijlersysteem werkt.
- Hoe de AOW tot stand komt en wat de impact van uw scheiding is op de AOW.
- Welke soorten pensioen bij uw scheiding betrokken kunnen zijn.
- Wat de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding voor u kan betekenen.
- Hoe omgegaan wordt met het pensioen van de directeur-grotaandeelhouder.
- Welke overige voorzieningen u kunt hebben in de derde pijler en hoe u hiermee omgaat bij uw scheiding.

Oudedagsvoorzieningen worden vaak 'pensioen' genoemd. Het begrip pensioen wordt niet altijd juist gehanteerd. Als mensen praten over pensioen dan is het goed mogelijk dat men alle drie soorten oudedagsvoorzieningen bedoelt, of slechts één specifieke. Bij scheidingsbesprekingen is het echter cruciaal om deze begrippen, die ook wel 'drie pijlers' worden genoemd, goed te hanteren. Hierdoor houdt men overzicht op om welke soort oudedagsvoorzieningen het gaat, de specifieke aspecten en aandachtspunten. Onderstaand schema geeft de drie pijlers van oudedagsvoorzieningen weer.

